

Максим ЦАРЕНКО

СИМВОЛІКА ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Зі створенням Військово-Повітряних Сил України нагальною стала потреба запровадження в них власних відзнак класних фахівців і емблем підрозділів, частин та з'єднань.

Вінничанин Валерій Ляхов почав розробляти досконалу систему символів і емблем ВПС ще в 1993 р. Тривалий час мистець вивчав історію вітчизняної військової авіації, зарубіжний досвід, студіював праці з геральдики, емблематики та фале-

ристики. І в результаті у творчому змаганні з іншими розробниками В.Ляхов вийшов переможцем. Його пропозиції Командування ВПС прийняло як базові.

В основу системи знаків українських авіаторів покладено зображення сокола – птаха українських степів, оспіваного в народній творчості. На знаках літньо-підйомного складу силует сокола поєднується зі схрещеними шаблею і перначем, на

Знаки класної кваліфікації

1

2

4

3

5

6

7

9

10

8

11

12

13

14

1. Пам'ятний знак ВПС України; 2. „Льотчик I класу” (гаптований);
3. „Льотчик 2 класу” (гаптований); 4. „Льотчик 3 класу”; 5. „Штурман 1 класу”; 6. „Штурман 2 класу” (гаптований); 7. „Штурман 3 класу”; 8. „Фахівець служби озброєння – майстер”; 9. „Спеціаліст ГКП керування полетами 1 класу” (гаптований); 10. „Спеціаліст зв'язку – майстер” (гаптований); 11. „Спеціаліст зв'язку 1 класу” (гаптований); 12. „Фахівець тилового забезпечення – майстер” 13. „Фахівець тилового забезпечення 1 класу”; 14. „Фахівець тилового забезпечення 3 класу”;

1. Командування ВПС; 2. „ВПС України”; 3. Полку військово-транспортної авіації; 4. З'єднання ювілейної бомбардувальної авіації; 5. Авіаційного корпусу; 6. Ескадрильї – постійного пункту управління Гомельобу; 7. З'єднання бомбардувальної авіації; 8. З'єднання винищувальної авіації; 9. Харківського пілотажного льотчико; 10. Автомобільної бази тилу НІС; 11. Винищувального полку.

які покладено щит, на блакитному полі котрого зазначено клас фахівця. Знаки наземного складу являють собою трохи згорненікрила в поєднанні з фаховою емблемою і вінком.

Розміри знаків у однотипністі: літного складу – 75 x 35 мм, підрозділів забезпечення – 70 x 22 мм, парашутистів, ювілейні й заохочувальні – 45 x 40. Продумана композиція сприяє доброму візуальному сприйняттю знаків на одностроях військовиків. Знаки виготовлено з важкого металу (білого або жовтого – залежно від класу фахівця) чи у вигляді гаптованих напливок. Металеві знаки кріпляться до одягу за допомогою нарізного шпеня й гайки. Нині в тому чи іншому варіанті виготовлено знаки пілотів, штурманів, фахівців зв'язку й забезпечення польотів, тилу, парашутно-десантної і пошуково-рятувальної служби. Перше вручення знаків відбулося на урочистих зборах 29 серпня 1998 р. – в День ВПС України.

Валерій Ляхов розробив також понад 50 типів нагрудних і нарукавних нашивок підрозділів, частин, з'єднань та служб ВПС України. Конфігурація й облямування щита, колір стрічки й напису на ній дають можливість визначити статус формування, поле щита завжди синього кольору. Емблеми частин, підрозділів і з'єднань, зображені на нашивках, розроблено з урахуванням побажань військовослужбовців. Відмітна риса їх – різноманітність, а проте, можна простежити й певні закономірності: винищувачі полюбляють зображення стріл і хижаків з родини котячих; у бомбардувальників найчастіше фрагментарне зобра-

ження сокола (голова, лапа з розчепіреними пазурами) або ж бомба; серед транспортників найпопулярніші силуети літаків; військово-навчальні заклади не уявляють своїх емблем без лаврових вінків і розгорнутих книжок.

Гаптовані нашивки не поступаються якістю зарубіжним відповідникам. Однак дотепер виготовлено невеликі тиражі 22 типів нашивок (коштом автора).

На велику увагу заслуговує рішення Командувача ВПС про запровадження нової відзнаки у вигляді персня. Виготовлений з дорогоцінних металів і прикрашений символікою ВПС перстень стане, гадаємо, набагато престижнішою відзнакою, аніж звичні грамоти. Це буде відзнака авіаторів за особливі досягнення. Командування ВПС України виявило глибоке розуміння проблем української фалеристики, підтримавши в такий спосіб започаткування нового напряму в ній.

Централізоване затвердження знаків сприяло сформуванню стрункої одностайної системи відзнак, що відбивають національний характер українських ВПС. Доручивши проектування знаків і емблем відповідальному фахівцеві, українські авіатори дістали досконалу систему відзнак.

Авторські права Валерія Ляхова на розроблення системи символіки ВПС України підтвердженні Авторським свідоцтвом ПА № 471 від 20 липня 1997 р.

Автор знаків **Валерій ЛЯХОВ**
Комп'ютерний дизайн
Ігоря ХАРЛАМОВА
Світлини **Руслана СЕЛІВАНОВА**